

درآمدهای نفتی در دوره رضاخان چقدر بود؟

۸ دی ۱۴۰۰ ساعت ۱۴:۵۲

ایران در میانه دهه ۱۳۱۰ سالانه بین ۱۰ تا ۱۵ میلیون دلار درآمد نفتی داشت و این رقم در سال ۱۳۲۸ به ۶۵ میلیون دلار رسیده بود. در واقع رضاشاه سیاست عملی و مستمر تخصیص درآمدهای نفتی به برنامه‌های دولتی را آغاز کرد. این درآمدها به خرید طلا به عنوان پشتوانه پول و نیز تامین مالی برنامه‌های توسعه اختصاص یافت.

از زمان کشف نفت در مسجد سلیمان ایران درآمدهای مربوط به امتیازهای نفتی از منابع مهم درآمدی دولت ایران به شمار می‌رفت. درآمد مربوط به حق امتیاز نفت که در سال ۱۲۹۰ مبلغ ناچیزی بود؛ در سال ۱۳۰۰-۱۳۰۱ به رقمی معادل ۵۸۳۹۶۰ پوند رسید. در سال‌های ۱۳۱۰-۱۳۱۱ این رقم به بیش از ۱۲۸۸۰۰۰ پوند بالغ شد و در سال‌های ۱۳۱۹-۱۳۲۰ به بیش از چهار میلیون پوند افزایش یافت. ایران در میانه دهه ۱۳۱۰ سالانه بین ۱۰ تا ۱۵ میلیون دلار درآمد نفتی داشت و این رقم در سال ۱۳۲۸ به ۶۵ میلیون دلار رسیده بود. در واقع رضاشاه سیاست عملی و مستمر تخصیص درآمدهای نفتی به برنامه‌های دولتی را آغاز کرد. این درآمدها به خرید طلا به عنوان پشتوانه پول و نیز تامین مالی برنامه‌های توسعه اختصاص یافت. در دوره رضاخان درآمد نفت ۱۰ برابر شد. با این همه تنها ۱۰ تا ۲۵ درصد از درآمد دولت از محل درآمدهای نفتی بود و بخش عمده درآمدهای دولت از منابع دیگر به دست می‌آمد. گفته می‌شد دولت درصدد بود حق‌الامتیاز نفت و همچنین ارز خارجی فروخته شده در کشور توسط شرکت نفت ایران - انگلیس را در یک صندوق ذخیره ملی حفظ کند تا پشتوانه کافی برای تغییرات برنامه‌ریزی شده روی پول رایج به طلا فراهم شود، اما نکته مهم درخصوص افزایش مستمر درآمدهای نفتی این بود که اصولاً نحوه هزینه‌کرد بخش زیادی از این پول مشخص نبود.

منبع: همایون کاتوزیان، اقتصاد سیاسی ایران، ترجمه محمدرضا نفیسی و کامبیز عزیزی، تهران: نشر مرکز، ۱۳۸۶، صص ۲۷۴-۲۷۶.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/48600/چقدر-رضاخان-دوره-نفتی-درآمدها/>